

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
КАФЕДРА ЮНЕСКО
«ДУХОВНО-КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ ВИХОВАННЯ ТА ОСВІТИ»**

*До 100-річчя
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля*

**ДУХОВНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ:
методологія, теорія і практика**

Збірник наукових праць

Випуск 6 (93)

**Сєвєродонецьк
2019**

Рекомендовано Вченою радою Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (протокол № 4 від 27 грудня 2019 р.)

Редакційна колегія

Шевченко Г.П. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор науково-дослідного Інституту духовного розвитку людини, завідувач кафедри ЮНЕСКО «Духовно-культурні цінності виховання та освіти», завідувач кафедри педагогіки, м. Северодонецьк (**головний редактор**); **Алфімов В.М.** – доктор педагогічних наук, професор, м. Северодонецьк (**заступник головного редактора**); **Зеленов Є.А.** – доктор педагогічних наук, професор, м. Северодонецьк; **Бех І.Д.** – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, м. Київ; **Філіпчук Г.Г.** – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, м. Київ; **Мирополюська Н.Є.** – доктор педагогічних наук, професор, м. Київ; **Пелех Ю.В.** – доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне; **Помиткін Е.О.** – доктор психологічних наук, професор, м. Київ; **Сватко Ю.І.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри ЮНЕСКО «Права людини, мир, демократія, толерантність та міжнародне взаєморозуміння», м. Київ; **Базалук О.О.** – доктор філософських наук, професор, м. Київ; **Тюріна Т.Г.** – доктор педагогічних наук, доцент, м. Львів; **Антоненко Т.Л.** – доктор психологічних наук, професор, м. Северодонецьк; **Чурсін М.М.** – доктор педагогічних наук, доцент, м. Северодонецьк; **Ернст Вагнер** – доктор філософії, координатор кафедри ЮНЕСКО «Мистецтво і культура в освіті», м. Ерланген-Нюрнберг, Німеччина; **Галена Іванова** – доктор педагогічних наук, доцент, м. Пловдив, Болгарія; **Анна Клим-Климашевська** – доктор педагогічних наук, професор, м. Седльце, Польща; **Леслі Джон Френсіс** – доктор філософії, доктор літератури, доктор богослов'я, член колегії вчителів, член Британського психологічного товариства, м. Ковентрі, Великобританія; **Крістофер А. Льюїс** – доктор філософії, професор, м. Лідс, Великобританія; **Джон Веїн Фішер** – доктор педагогічних наук, професор, Австралія; **Д. Пол Шафер** – магістр мистецтв, доцент, директор проєкту Світова культура, м. Маркхем, Канада; **Рашидова С.С.** – кандидат педагогічних наук, доцент, м. Северодонецьк (**відповідальний редактор**).

Збірник наукових праць «Духовність особистості: методологія, теорія і практика» внесено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 12.12.2017 № 1714).

Журнал включено до Міжнародної бази даних Ulrich's Periodical Directory (2013 р.), повнотекстової бази даних Open Academic Journals Index (2014 р., CJIJ OAJI – 0.350), Google Scholar (2014 р., h-індекс 2019 – 13), Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (2008 р.), Міжнародної наукометричної бази даних **Index Copernicus International** (ICJ 2018 – 79.84).

Офіційний сайт збірника: <http://domtpnu.snu.edu.ua/index.php/Domtp>.

Додатковий сайт збірника: <http://www.domtp.turion.info>

Д85 Духовність особистості: методологія, теорія і практика : збірник наукових праць / Гол. редактор Г. П. Шевченко. – Вип. 6 (93). – Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2019. – 332 с.

У збірнику висвітлюються актуальні питання методології, теорії й практики розвитку духовної культури особистості в сучасних соціокультурних умовах.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями в галузі педагогіки та психології духовності, аспірантами, педагогами-практиками.

Статті прорецензовано членами редакційної колегії.

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
VOLODYMYR DAHL EAST UKRAINIAN NATIONAL UNIVERSITY
SCIENTIFIC RESEARCH INSTITUTE OF
SPIRITUAL DEVELOPMENT OF MAN
UNESCO CHAIR «SPIRITUAL AND CULTURAL VALUES OF
UPBRINGING AND EDUCATION»**

*Dedicated to the 100th Anniversary of
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University*

**SPIRITUALITY OF A PERSONALITY:
Methodology, Theory and Practice**

Collection of Scientific Papers

Issue 6 (93)

**Severodonetsk
2019**

Recommended by the Academic Council of Volodymyr Dahl East Ukrainian National University
(Record of Meeting No 4 held on December 27, 2019)

Editorial Board

Galyna P. Shevchenko – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the NAES of Ukraine, Director of the Scientific Research Institute of Spiritual Development of Man, Head of the International UNESCO Chair in Spiritual Cultural Values of Upbringing and Education, Head of Pedagogy Department, Severodonetsk (**Editor-in-Chief**); **Valentyn M. Alfimov** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Severodonetsk (**Associate Editor**); **Yevheniy A. Zelenov** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Severodonetsk; **Ivan D. Bekh** – Doctor of Psychological Sciences, Professor, Academician of the NAES of Ukraine, Kyiv; **Heorhiy H. Filipchuk** – Doctor of Psychological Sciences, Professor, Academician of the NAES of Ukraine, Kyiv; **Nataliya Ye. Myropolska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kyiv; **Yuriy V. Pelekh** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Rivne; **Eduard O. Pomytkin** – Doctor of Psychological Sciences, Professor, Kyiv; **Yuriy I. Svatko** – Doctor of Philological Sciences, Professor, Head of the UNESCO Chair in Human Rights, Peace and Democracy, Tolerance and International Understanding, Kyiv; **Oleg O. Bazaluk** – Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Kyiv; **Tamara G. Tiurina** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Lviv; **Mykola M. Chursin** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Severodonetsk; **Tetyana L. Antonenko** – Doctor of Psychological Sciences, Professor, Severodonetsk; **Ernst Wagner** – PhD, Executive Coordinator at the UNESCO Chair in Arts and Culture in Education, Erlangen-Nürnberg, Germany; **Galena Ivanova** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Plovdiv, Bulgaria; **Anna Klim-Klimaszewska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Siedlce, Poland; **Leslie John Francis** – PhD, DLitt, ScD, DD, C. Psychol, FBPsS, FCP, Coventry, Great Britain; **Christopher A. Lewis** – DPhil (Psychology of Religion), MA, MEd, MSc, MPhil, BSc, PGCU, Lecturer in Psychology, Leeds, Great Britain; **John Wein Fisher** – Phil D, EdD, PhD, Adjunct Professor, Ballarat, Australia; **D. Paul Schafer** – MA in Economics, Associate Professor, Director of the World Culture Project, Markham, Canada; **Svitlana S. Rashydova** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Severodonetsk (Executive Editor).

The Collection of scientific papers "Spirituality of a Personality: Methodology, Theory and Practice" is included into the List of scientific professional editions of Ukraine in which the results of theses on obtaining the scientific degrees of Doctor and Candidate of Pedagogical Sciences are published (approved by the Law of the Ministry of Education and Science of Ukraine from December 12, 2017 № 1714).

The Collection is included to Ulrich's Periodical Directory (2013), Open Academic Journals Index (2014, CGIJ OAJI - 0.350), Google Scholar (2014, h-index 2019 – 13), V.I. Vernadsky National Library of Ukraine (2008), Index Copernicus International (ICI 2018 – 79.84).

Official web site of the collection of scientific papers: http://domtpnsu.snu.edu.ua/index.php/D_omtp. Additional web site of the collection of scientific papers: <http://www.domtp.turion.info>

D85 Spirituality of a Personality: Theory, Methodology and Practice: collection scientific papers / Editor-in-chief Galyna P. Shevchenko. – Issue 6 (93). – Severodonetsk: Publishing House of the Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, 2019. – 332 p.

The Collection touches upon the issues of actual problems of methodology, theory and practice of development of a person's spiritual culture in modern social and cultural conditions.

The science officers, post-graduate students, and pedagogues-practitioners in the field of pedagogy and psychology of spirituality can use the materials of the collection.

Papers of the collection are reviewed by the members of the Editorial Board.

УДК: 371.3:811.111

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2019-93-6-179-189>

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ У США

М. І. Леврінц

ORCID 0000-0002-2206-7113

У статті здійснено аналіз нормативно-правового компонента системи підготовки вчителів іноземних мов у США та галузі іношомовної освіти. З'ясовано, що освітня політика США формується на найвищому державному рівні, однак функціонування вищої освіти не регламентується конгресом. Вектор освітньої політики визначається федеральним урядом, але управління галуззю належить до компетенції штатів і муніципалітетів. Департамент освіти США виконує формальну роль у здійсненні контролю за системою освіти, тоді як реальними повноваженнями володіють департаменти освіти штатів. Прерогативами освітньої політики США є оптимізація доброякісності освітньої галузі, зростання якості й ефективності професійно-педагогічної діяльності, а також іношомовної комунікативної компетентності широких суспільних верств і т.і. Спираючись на децентралізованість як основний принцип регулювання системи вищої освіти, освітня політика навчальних закладів затверджується уповноваженими органами штатів. Зважаючи на значну автономність американської освітньої галузі у прийнятті важливих рішень щодо управління й організації освітніх процесів, система освіти у кожному штаті є, певною мірою, унікальною, вирізняючись широким діапазоном освітніх закладів, цілей, завдань і змістовими підходами.

У США не існує національної мовної політики чи закону, що регулює використання та вивчення іноземних мов, проте деякі її відповідні питання вирішуються в підзаконних актах, проєктах, урядових ініціативах і, перш за все, численних програмах, спрямованих на просування іноземних мов, мовної освіти. Однією з найважливіших завдань американської освітньої політики є підвищення якості освіти, ефективності та якості викладання, а також популяризація освіти з іноземних мов.

Ключові слова: *нормативно-правовий компонент, система педагогічної освіти, мовна політика, іноземна мова, США.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах розбудови вітчизняної системи педагогічної освіти першочергового значення набуває проблема оновлення її законодавчої бази. Джерелом конструктивних ідей осучаснення правового поля вищої освіти в нашій країні є вивчення прогресивного зарубіжного досвіду. Безперечними здобутками у сфері іншомовної педагогічної освіти володіє США, посідаючи достойне місце у світовому освітньому просторі, що детермінує вибір теми нашого дослідження.

Мета статті. Здійснити аналіз нормативно-правового компонента системи підготовки вчителів іноземних мов у США та галузі іншомовної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання порушеної проблеми і на які спирається автор. На підставі аналізу стану дослідженості правового забезпечення підготовки педагогічних фахівців у США з'ясовано, що дотичні проблеми вивчалися С. Бабушко, М. Іконніковою, І. Литовченко, Т. Кошмановою, С. Шандрук та ін. Серед американських дослідників цю проблему вивчали Д. Дарлінг-Гемонд, Л. Дібнер, П. Ерлі, Ф. Гесс, Дж. Квензі, Н. Мішеллі, Г. Сайкс, М. Віновкіс та ін. Водночас, проблема нормативно-правового забезпечення сфери підготовки вчителів-філологів у Сполучених Штатах Америки вітчизняними компаративістами вивчалась побіжно, тому її окремі аспекти залишаються певною мірою нерозкритими.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням одержаних наукових результатів. Нормативно-правовий компонент системи педагогічної освіти США представлений законодавчо-нормативною документальною базою федерального або загальнонаціонального рівня Департаменту освіти США, імплементації якої належить до компетенції штатних і муніципальних урядових структур.

Загальнонаціональна освітня політика формується федеральним урядом США актами Конгресу «Кодекс законів Сполучених Штатів» (розділ 34) (United States Code). Спираючись на децентралізованість як основний принцип регулювання системи вищої освіти, освітня політика навчальних закладів затверджується уповноваженими органами штатів. Зважаючи на значну автономність американської освітньої галузі у прийнятті важливих рішень щодо управління й організації освітніх процесів, система освіти у кожному штаті є, певною мірою, унікальною, вирізняючись широким діапазоном освітніх закладів, цілей, завдань і змістовими підходами.

Релевантними у світлі регулювання професійної підготовки вчителів іноземних мов (ІМ) є законодавчі акти й урядові постанови: Закон «Про вищу освіту» (Higher Education Opportunity Act, 1965), поправки й доповнення до означеного закону, які зазвичай вносяться кожні п'ять років (1968, 1972, 1976, 1980, 1986, 1992, 1998, 2008, 2019). Розгляду проблеми підвищення якості педагогічної праці присвячено окремий розділ закону – Розділ II «Підвищення якості педагогічної праці» (Title II. Teacher Quality Enhancement). Розділом IV «Міжнародні освітні програми» (Title IV. International Education Programs) визначено нормативно-правові підстави для забезпечення студентів філологічних спеціальностей можливостями навчатись у країнах, мова яких вивчається. Відтак, фахова підготовка вчителів ІМ передбачає навчальну практику в іншомовному середовищі, яка відбувається на регулярній основі. Прерогативою освітньої мовної політики США є сприяння зростанню іншомовної компетентності населення країни шляхом участі студентів у міжнародних програмах обміну та їхнє заохочення до навчання у закордонних закладах освіти (Dolci, 2015, с. 3–4).

Законодавчою ініціативою, що надала значного поштовху оновленню освітньої системи США став Закон «Про освіту в інтересах національної оборони» (National Defense Education Act, 1958), внаслідок прийняття якого були задіяні значні людські ресурси у галузях викладання ІМ та природничих наук. Розглядаючи зростання освітнього потенціалу нації в контексті національної безпеки й економічного добробуту, владними структурами країни було видано нормативний документ «Нація у небезпеці: імператива до освітніх реформ» (A Nation at Risk: The Imperative for Educational Reform, 1983). Новою хвилею намагань оптимізувати якість підготовки й професійної діяльності педагогічного корпусу стали зусилля Національної комісії вчителювання й майбутнього Америки (the National Commission on Teaching and America's Future) запровадити акредитування й ліцензування для вчителів у 1996 році. Внаслідок діяльності комісії набула актуальності проблема залучення талановитої молоді до педагогічної професії, зменшення кількості звільнень серед учителів, підвищення статусу вчительської професії, зменшення кількості альтернативних програм підготовки вчителів (Hess, 2011).

Активне суспільне обговорення проблеми якості освіти й викладання кульмінується в Законі федерального рівня «Не залишимо жодної дитини без уваги» (No Child Left Behind Act, 2001). Відтак, підготовка, ліцензування й оцінювання якості професійно-педагогічної діяльності стає центральним пунктом національної освітньої політики США (Earley, 2011, с. 5–7). Згідно з вищеозначеним законом кандидат на педагогічну посаду

повинен здобути диплом про вищу освіту із певної галузі (освітній рівень бакалавр), а також пройти фахові випробування. Остаточні рішення щодо конкретизації вимог до педагогічних працівників виносяться владними органами штатів. Національною правовою базою окреслюються суто рекомендації щодо підготовки і професійної діяльності педагогів, тоді як особливості їхньої реалізації визначаються помісцево штатними й муніципальними владними органами.

Вищезгаданий законодавчий акт став головним регулюючим механізмом запровадження освітніх реформ, системи звітності в освіті, зокрема в підготовці педагогів, оцінювання ефективності педагогічної діяльності й академічної успішності учнівської молоді, посприявши перегляду проблеми якості викладання. На вимогу законодавчого акта, вчитель розглядається як висококваліфікований фахівець в означеній галузі знань, що забезпечується процедурою сертифікації, альтернативою якій може слугувати ліцензійний іспит у деяких штатах по завершенню принаймні другого циклу вищої освіти (бакалаврат) з фахової дисципліни (Borman, 2009, с. 126). Означений закон, покликаний забезпечити рівний доступ усіх дітей до якісної освіти, за словами Ф. Гесс, став найбільш амбіційною федеральною інтервенцією у підготовці педагогів і регулюванні їхньої професійної діяльності (Hess, 2011, с. 17).

На сучасному етапі освітньо-політичний простір США характеризується запровадженням системи посиленних підзвітних заходів шляхом застосування методів оцінювання ефективності професійно-педагогічної діяльності, зокрема базованих на врахуванні приросту у навчальних результатах учнів (value-added assessment), а також урядової програми «Перегони до вершини» (Race to the Top, 2009) (Hess, 2011, с. 14). Окреслена методика передбачає врахування навчальної успішності учнів за результатами незалежного тестування. Незважаючи на усвідомлення професійною спільнотою недосконалості застосовуваних вимірювальних інструментів, названа методика оцінювання ефективності праці вчителів набула широкого розповсюдження у США, опосередковано сприяючи зростанню загальної ефективності функціонування освітньої системи загалом (Borman, 2009).

На підставі аналізу правової бази з'ясовано, що у США відсутня загальнонаціональна мовна освітня політика, представлена офіційними нормативними документами (ACTFL US Language Policy Plan of Action, 2005), тому орієнтири в галузях навчання ІМ і підготовки фахівців відповідної кваліфікації визначаються окремими підзаконними актами, проектами, положеннями, урядовими ініціативами, зокрема програмою «Програма поліпшення знань з іноземних мов молоддю заради

національної безпеки» (the National Security Language Initiative for Youth, 2006), програмою «Національні цілі освіти 2000» (the National Educational Goals 2000), ініціативою уряду Дж. Буша «Американський 2000» (American 2000), доповненою урядом Б. Клінтона «Цілі 2000: закон про освіту Америки» (Goals 2000: Educate America Act).

З метою популяризації іншомовної освіти у 2008 році в рамках окреслених законодавчих ініціатив було створено Офіс міжнародної та іншомовної освіти (the International and Foreign Language Education Office). Доповненням до Закону «Про вищу освіту» стала постанова «Піднесення міжнародної та іншомовної освіти» (Advancing International and Foreign Language Education Act, 2019), зосереджена на розвитку іншомовної та міжкультурної компетентності населення США. У цьому нормативному документі йдеться про брак педагогічних кадрів, що працюють у вищій освіті на рівнях бакалаврату й вище, необхідних для задоволення національних інтересів у галузі міжнародної та іншомовної освіти. На розвиток відповідних освітніх програм і профільних об'єднань виділяється значна фінансова підтримка, зокрема для Партнерства з вивчення іноземних мов і краєзнавства (Foreign Language and Area Studies Fellowships), Центрів мовних ресурсів (the Language Resource Centers), Міжнародних бакалаврських програм з вивчення ІМ (the Undergraduate International Studies and Foreign Language Programs) та ін.

Зважаючи на наявність різнопланової нормативно-правової представленості й фінансової підтримки програм із вивчення ІМ, включаючи міжнародні програми обміну студентами й навчання за кордоном, вважаємо, що іншомовна освіта й, власне, підготовка вчителів-філологів підпорядковується загальнонаціональній меті з оптимізації якості освіти.

Спрямованість сучасної освітньої політики США визначає рух за стандартизацію. Згідно з Б. Бейлс, 48 із 50 американських штатів підтримують стандартно-орієнтовану політику із узгодженими стандартами навчання учнів та підготовки педагогічних кадрів. Конвергенція двох груп освітніх стандартів, покликана оптимізувати академічну успішність учнів, детермінує необхідність модернізації системи підготовки вчителів ІМ та перебіг її реформування (Bales, 2007).

Вектор федеральної освітньої політики США визначає провідні цілі підготовки вчителів, згідно з якими якісна підготовка педагогів є передумовою продуктивної професійно-педагогічної діяльності й зростання академічної результативності (Sykes, Dibner, 2009). На підставі аналізу нормативної й фахової літератури з'ясовано, що у визначенні мети підготовки вчителів американська науково-освітня громадськість

спирається на проблему якості професійно-педагогічної діяльності. Питання якості праці педагогів набуло освітньо-політичної значимості доповненням до Закону «Про вищу освіту» 1998 року, у Частині 207. На вимогу законодавчого акта штатні урядові організації зобов'язані подавати до Департаменту освіти США звіт із статистичними даними щодо якості роботи педагогічної когорти, як-от результати ліцензійних іспитів. Відтак, ядро мети освітньо-педагогічної системи США становить якість професійної підготовки майбутніх учителів і якість професійно-педагогічної діяльності, результатом якої є високі показники навчальної успішності учнівської молоді.

За визначенням Департаменту освіти США, програмою підготовки вчителів є затверджений державою навчальний курс, завершення якого свідчить про виконання кандидатом усіх вимог навчальної підготовки, які наділяють його первинними повноваженнями викладати у середній школі (K-12). З початку XX ст. підготовка педагогів відбувається у закладах вищої освіти. До означеного періоду формальна підготовка вчителів провадилась на базі, так званих, «нормальних шкіл», де випускників старшої школи готували до виконання педагогічних функцій. На початку XX ст. при університетах було засновано педагогічні коледжі шляхом об'єднання нормальних шкіл (Kuenzi, 2018, с. 2).

Грунтуючись на засадах філософії Джеферсона Т. про обмеженість федерального втручання у сферу вищої освіти, провідною тенденцією американської системи вищої освіти є децентралізованість управління, яке здійснюється на штатному й муніципальному рівнях. Відтак, кожний штат країни приймає рішення щодо управління закладами освіти незалежно від федерального уряду. Однак, ступінь контролю ЗВО штатними органами влади різниться значною мірою. Деякі освітні установи володіють конституційною автономністю і не залежать від директив штатного уряду. Окремі штати здійснюють цільовий контроль над усіма закладами вищої освіти, де функціонують штатні департаменти управління освітою, які визначають освітню політику, запроваджують систему підзвітності. Поряд із цим не всі штати володіють центральним контролюючим органом, уповноваженим приймати розпорядницькі рішення, а лише виконують дорадчу роль. Існують також гібридні форми управління із поєднанням рис вище окреслених парадигм (Eckel, 2011, с. 3).

Коло повноважень Департаменту освіти США є значно вужчим, ніж освітніх міністерств переважної більшості країн. Він позбавлений права підпорядковувати й регулювати освітню діяльність і політику штатів або округів. Одночасно простежується дедалі помітніший вплив федерального уряду на функціонування штатних освітніх підсистем. За свідченням

П. Екел та ін. фінансові асигнування, які виділяються федеральним урядом на підтримку діяльності закладів вищої освіти, скеровують освітні процеси у визначеному напрямі, виконуючи таким чином роль опосередкованого механізму регулювання й контролю перебігу освітніх реформ, інновацій тощо (Eckel, 2011, с. 3).

Баланс між впливом федеральних органів управління, які контролюють фінансові потоки у сфері освітніх послуг, і штатними встановлюється завдяки діяльності мережі професійних неурядових організацій і профспілок, зокрема, акредитаційних. Серед загальнонаціональних фахових об'єднань, що займаються розв'язанням організаційно-функціональних проблем підготовки вчителів ІМ варто виокремити наступні: Американська рада викладання іноземних мов (ACTFL), Національна рада акредитації педагогічної освіти (NCATE), Міжштатний консорціум підтримки й оцінки молодих учителів (INTASC), Національний комітет професійних педагогічних стандартів (NBPTS), Американська рада з питань освіти (ACE), Національна асоціація департаментів освіти (NSBA) та ін.

Серед важливих функцій, виконуваних профільними організаціями, є розроблення освітньої нормативної документації, зокрема освітніх стандартів навчання ІМ та стратегій їхньої імплементації в освітню систему країни, моніторинг якості іншомовної і педагогічної освіти, сприяння зростанню ефективності освітніх процесів, зокрема, професійно-педагогічної діяльності вчителів-філологів, програм підготовки майбутніх учителів, визначення орієнтирів модернізації іншомовної і педагогічної освіти, створення необхідних для цього передумов, координування діяльністю науково-педагогічного корпусу, підтримка пошуково-творчої роботи працівників освітньої галузі, а саме лінгвістичної й лінгводидактичної, матеріальне стимулювання інтелектуальної та інноваційної діяльності педагогічних працівників, керування інтелектуальним капіталом і т. ін.

Висновки представленого у статті дослідження і перспективи подальших наукових розвідок із зазначеного напрямку. Національна освітня політика США формується на найвищому державному рівні. Сфера діяльності вищої освіти не регламентується і не контролюється конгресом та «Кодексом законів Сполучених Штатів», за винятком деяких соціальних аспектів. Однак, федеральний уряд бере безпосередню участь у визначенні освітньо-політичного національного вектора, приймаючи законодавчі акти й постанови, основним серед яких є Закон «Про вищу освіту». Ухвалені урядом рішення відтак включають до «Кодексу законів Сполучених Штатів». Ґрунтуючись на децентралізованості, як керівного принципу

регулювання вищої освіти, управління в країні належить до компетенції штатів і муніципалітетів. Американські ЗВО наділені різним ступенем автономності управління, варіюючись від частково автономного до незалежного від штатного уряду статусу. Департамент освіти США не наділений повноваженнями здійснення контролю за системою освіти в тій мірі, що в переважній більшості країн. Реальними повноваженнями володіють департаменти освіти штатів. Водночас, федеральний уряд США намагається спрямовувати освітні процеси відповідно до загальнонаціонального освітнього вектора шляхом фінансової підтримки. Рівновагу між державною і громадською сферою впливу забезпечує діяльність незалежних професійних організацій.

У США відсутня загальнонаціональна мовна політика, однак деякі дотичні питання визначаються окремими підзаконними актами, проектами, урядовими ініціативами, і, насамперед, численними програмами, спрямованими на популяризацію іншомовної освіти. Прерогативами освітньої політики США є оптимізація доброякісності освітньої галузі, зростання якості й ефективності професійно-педагогічної діяльності, а також іншомовної комунікативної компетентності широкими суспільними верствами й т. ін. Перспективним напрямом дослідження вважаємо компаративний аналіз нормативно-правових компонентів американської й української систем підготовки вчителів-філологів з метою оновлення вітчизняної системи вищої освіти.

Література

1. Bales B. L. Teacher Education Reform in the United States and the Theoretical Constructs of Stakeholder Mediation. *International Journal of Education Policy and Leadership*. 2007. № 2(6). URL: <http://www.ijep1.org> (дата звернення: 28.11.19).
2. Borman K., Mueninghoff E., Cotner B., Frederick P. Teacher Preparation Programs. In Saha L., Dworkin G. (Eds.), *International Handbook of Research on Teachers and Teaching*. New York: Springer, 2009. P. 123–141.
3. Darling-Hammond L., Amrein-Beardsley A., Haertel E., Rothstein J. Evaluating teacher evaluation. *Phi Delta Kappan*. 2012. # 93(6). P. 8–15.
4. Dolci R. On America's foreign language education policy and the "foreign language deficit". In Dolci R., Tamburri A. J. (Eds), *Intercomprehension and Plurilingualism. Assets for Italian Language in the USA*: New York, Calandra Italian American Institute, CUNY, 2015. 1–27.
5. Earley P., Imig D., Michelli N. M. (Eds.). *Teacher education policy in the United States. Issues and tensions in an era of evolving expectations*. New York: Routledge, 2011. 255 p.
6. Eckel P., King J., Michelli M. *An overview of higher education in the United States: Diversity, access and role of the marketplace*. Washington, DC: American Council on Education, 2004. 25 p.

7. Hess F. Perspectives on Federal Policy. Foot-Dragging and Overreaching: The Story of Federal Teacher Policy. In Earley P., Imig D., & Michelli N. M. (Eds.), *Teacher education policy in the United States. Issues and tensions in an era of evolving expectations*. New York: Routledge, 2011. P. 14–24.
8. Kuenzi J. Teacher Preparation Policies and Issues in the Higher Education Act. Congressional Research Service, 2018. URL: <https://crsreports.congress.gov> (дата звернення: 22.11.19).
9. Sykes G., Dibner K. Fifty Years of Federal Teacher Policy: An Appraisal. Center on Education Policy: Washington, DC, 2009. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED505035.pdf> (дата звернення: 15.11.19).

References

1. Bales, B. L. (2007). Teacher Education Reform in the United States and the Theoretical Constructs of Stakeholder Mediation. *International Journal of Education Policy and Leadership*, 2(6). Retrieved from <http://www.ijep1.org> (date of appeal: 28.11.19) (eng).
2. Borman, K., Mueninghoff, E., Cotner, B., Frederick, P. (2009). Teacher Preparation Programs. In Saha, L., & Dworkin, G. (Eds.), *International Handbook of Research on Teachers and Teaching*, 123–141. New York: Springer (eng).
3. Darling-Hammond, L., Amrein-Beardsley, A., Haertel, E., & Rothstein, J. (2012). *Evaluating teacher evaluation*, 93(6), 8–15. Phi Delta Kappan (eng).
4. Dolci, R. (2015). On America's foreign language education policy and the "foreign language deficit". In Dolci, R., & Tamburri, A. J. (Eds), *Intercomprehension and Plurilingualism. Assets for Italian Language in the USA*: New York, Calandra Italian American Institute, CUNY, 1–27 (eng).
5. Earley, P., Imig, D., & Michelli, N. M. (Eds.). (2011). *Teacher education policy in the United States. Issues and tensions in an era of evolving expectations*, 255. New York: Routledge (eng).
6. Eckel, P., King, J., & Michelli, M. (2004). *An overview of higher education in the United States: Diversity, access and role of the marketplace*. 25. Washington, DC: American Council on Education (eng).
7. Hess, F. (2011). Perspectives on Federal Policy. Foot-Dragging and Overreaching: The Story of Federal Teacher Policy. In Earley, P., Imig, D., & Michelli, N. M. (Eds.), *Teacher education policy in the United States. Issues and tensions in an era of evolving expectations*, 14–24. New York: Routledge, P. (eng).
8. Kuenzi, J. (2018). *Teacher Preparation Policies and Issues in the Higher Education Act*. Congressional Research Service. Retrieved form <https://crsreports.congress.gov> (date of appeal: 22.11.19) (eng).
9. Sykes, G., & Dibner, K. (2009). *Fifty Years of Federal Teacher Policy: An Appraisal*. Center on Education Policy: Washington, DC. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED505035.pdf> (date of appeal: 15.11.19) (eng).

ЗАКОНОДАТЕЛЬНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СИСТЕМЫ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ В США

М. И. Левринц

В статье проведен анализ нормативно-правового компонента системы подготовки учителей иностранных языков в США и области иноязычного образования. Выяснено, что образовательная политика США формируется на высшем государственном уровне, однако функционирование высшего образования не регламентируется конгрессом. Вектор образовательной политики определяется федеральным правительством, но управление отраслью относится к компетенции штатов и муниципалитетов. Департамент образования США выполняет формальную роль в осуществлении контроля за системой образования, тогда как реальными полномочиями обладают департаменты образования штатов. Прерогативами образовательной политики США является оптимизация доброкачественности образования, повышение качества и эффективности профессионально-педагогической деятельности, а также иноязычной коммуникативной компетентности широких общественных слоев и т.д. Опираясь на децентрализованность как основной принцип регулирования системы высшего образования, образовательная политика учебных заведений утверждается уполномоченными органами штатов. Несмотря на значительную автономность американского образования в принятии важных решений по управлению и организации образовательных процессов, система образования в каждом штате есть в определенной степени уникальной, отличаясь широким диапазоном образовательных учреждений, целей, задач и содержательными подходами.

В США не существует национальной языковой политики или закона, регулирующего использование и изучение иностранных языков, однако некоторые ее соответствующие вопросы решаются в подзаконных актах, проектах, правительственных инициативах и, прежде всего, многочисленных программах, направленных на продвижение иностранных языков, языковое образование. Одной из важнейших задач американской образовательной политики является повышение качества образования, эффективности и качества преподавания, а также популяризация образования по иностранным языкам.

Ключевые слова: *нормативно-правовой компонент, система педагогического образования, языковая политика, иностранный язык, США.*

LEGISLATION OF THE FOREIGN LANGUAGE TEACHER EDUCATION IN THE USA

M. I. Levrincs (Lórinicz)

The national education policy of the USA is articulated at the state level, however, the sphere of higher education is not regulated or controlled by the Congress and is not reflected in the "United States Code", with the exception of certain social aspects. Nevertheless, the national educational vector is predetermined by the federal

government, which adopts the relevant legislation, the main being the “Higher Education Opportunity Act”. Owing to decentralization as a guiding principle of higher education, its regulation falls within the competence of the states and municipalities. American establishments of higher education are endowed with a varying degree of autonomy, ranging from partially autonomous to completely independent status of the government. The US Department of Education is not empowered to control the education system with the real authority belonging to the State Departments of Education. Meanwhile, the federal government attempts to determine the state of affairs in the education sector by providing financial support. The balance between the state and public sphere of influence on teacher education is achieved due to independent professional organizations.

In the USA there is no national language policy or law regulating the use and study of foreign languages, but some of its relevant issues are addressed in by-laws, projects, governmental initiatives, and, above all, by numerous programs aimed at promoting foreign language education. Some of the salient tasks of the American education policy are the enhancement of the quality of education, effectiveness and quality of teaching, as well as the popularization of the foreign language education.

Keywords: *Legal component, teacher education, higher education system, language policy, foreign language, the USA.*

Леврінц Маріанна Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філології Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II (м. Берегове, Закарпатська обл., Україна). E-mail: marianna@kmf.uz.ua

Levrincs (Lórinicz) Marianna Ivanivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Philology of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (Berehove, Transcarpathian Region, Ukraine). E-mail: marianna@kmf.uz.ua

ЗМІСТ

Андрюшенко О. О. Педагогічні умови розвитку рефлексивних умінь учителів початкових класів у системі післядипломної освіти	6
Антоненко Т. Л. Технології становлення ціннісно-смиислової сфери особистості студента	16
Барвіна Н. О. Використання художньо-естетичного потенціалу казок О. Уайльда в постановках театральної студентської студії	30
Біда О. А., Кучай Т. П., Чичук А. П. Підготовка майбутніх учителів до екологічної освіти учнів	42
Білецький О. А., Мінаєва О. В. Місце церковно-парафіяльних шкіл у системі народної освіти Катеринославської губернії (друга половина XIX – початок XX ст.)	54
Борзик О. Б., Шепель І. М. Педагогічні умови формування екологічної культури майбутніх учителів початкових класів в освітньому процесі педагогічних вишів	63
Гнатик К. Б. Сутність і зміст міждисциплінарної взаємодії як умови ефективного формування професійної ідентичності майбутніх бакалаврів іноземної мови	73
Гречаник Н. І. Формування культурологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи: професіографічний підхід	83
Демянчук М. Р. Компоненти, критерії, показники та рівні професійної компетентності майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи	100
Іванова В. В. Неперервний професійний розвиток педагогів у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північній Ірландії	112
Касич М. А. Процес виховання почуття доброти за допомогою літературних казок Оскара Вайлда	121
Кічук Н. В. Здатність майбутнього вчителя початкових класів до оцінювальної діяльності: ресурси контекстного навчання	129
Козьменко О. І. Досвід роботи центрів успіху студентів у США	139

Krsek O. Ye.	Use of Assistive Technologies for Language Learners with Visual and Hearing Impairments in the USA	148
Марчук О.	Форми, методи та прийоми навчання і виховання дітей і молоді в освітньо-культурних установах Волинської губернії та Волинського воєводства	156
Микитів О. М., Безкорвайна Л. В.	Міжнародний досвід застосування інфографіки як засобу візуальної комунікації в ході підготовки фахівців із видавничої справи та редагування ...	167
Леврінци М. І.	Законодавче забезпечення системи підготовки вчителів іноземних мов у США	179
Погорєлов М. Г.	Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності майбутнього викладача професійного навчання як психолого-педагогічна проблема	190
Потапчук Т. В.	Формування естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва	202
Роганов М. М.	Організаційно-педагогічні умови формування технологічної культури майбутніх учителів інформатики та їх реалізація у процесі професійної підготовки	210
Руденко Л. А.	Особливості системи підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до професійної взаємодії	222
Рябокін Р. М., Рябокін М. В.	Форми та методи роботи військово-патріотичного виховання в НСОУ Пласт.	232
Синишина В. М.	Закономірності фахової підготовки майбутніх практичних психологів у закладах вищої освіти	244
Tomashevska M. O.	The Organization and the Analysis of the Research Results of Preparation of Future Lecturers of Pedagogical Disciplines to Professional Interaction by Means of Interactive Learning Technologies	254
Тушко К. Ю.	Застосування методу аналізу ризиків в арміях країн високого рівня розвитку як науково-педагогічна проблема	263
Тюльпа Т. М.	Аксіологічний підхід до формування соціальної компетентності майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей у професійній підготовці	271

Фодор К. Й.

Підготовка майбутніх бакалаврів іноземної мови до організації комунікативного процесу як основа формування соціокультурної компетентності 280

Цибулько О. С.

Духовні виміри сучасної освіти 290

Цибульська О. В.

Сутнісні характеристики базових понять проблеми культури здоров'язбереження 301

Чорна Г. В.

Формування громадянської компетентності студентів закладу вищої освіти ... 310

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ 324

GUIDELINES FOR THE AUTHORS 328

Наукове видання

ДУХОВНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ:
методологія, теорія і практика

Випуск 6 (93)

Оригінал-макет

Погорєлова Т.В.

Художнє оформлення обкладинки
Шевердін К.М.

Підписано до друку 27.12.2019.
Формат 60×84¹/₁₆. Гарнітура Times.
Умов. друк. арк. 19,3. Обл.-вид. арк. 21,2.
Наклад 100 прим. Вид. № 3267. Ціна договірна.

**Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля**

Свідоцтво про реєстрацію: серія ДК № 1620 від 18.12.03 р.
Адреса видавництва: 93400, м. Северодонецьк,
просп. Центральний, 59а,
E-mail: vidavnictvosnu.ua@gmail.com

Надруковано у видавництві «ФОП Жолнер Д.І.»
Свідоцтво про реєстрацію серія ВОЗ №045391 від 23.07.2009
Адреса: м. Київ, вул. Шота Руставелі, 20-Б.
тел. 044 28 77 222, e-mail: indi.print@gmail.com